

Enköpings kommun

skolforvaltning@enkoping.se

Rektor Örsundsbroskolan

thomas.tollsner.orsundsbro@enkoping.se

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Örsundsbroskolan
i Enköpings kommun

2011-03-15

Tillsyn i Örsundsbroskolan

Förskoleklass och årskurserna 1-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Örsundsbroskolan och Enköpings kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Örsundsbroskolans meritvärde för årskurs 9 ligger på 232 meritvärdespoäng, 23 över riket. Pojkarna når 204 poäng och flickorna ligger cirka 60 poäng högre. Även över tid är resultatet likartat. Andelen behöriga till nationellt program var år 2010 ca 96 procent och 87 procent nådde målen i samtliga ämnen.

Skolan har inga övergripande sammanställningar av elevernas resultat i alla ämnen i årskurs 5 i förhållande till nationella mål. Därmed saknas viktiga underlag för att bedöma hur väl Örsundsbroskolan lyckas med kunskapsuppdraget i de yngre årskurserna. Resultaten i de nationella ämnesproven år 2010 i årskurs 3 och 5 pekar på att det finns ett utrymme för att förbättra elevernas måluppfyllelse i svenska, matematik och i engelska för årskurs 5.

I samband med uppföljningen av Örsundsbroskolans tillsyn begär Skolinspektionen en sammanställning, på övergripande skolnivå, av elevernas kunskapsresultat utifrån kursplanernas krav.

På skolan finns rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Ändå tillkännager skolans elevhälsoteam att alla elever inte får det särskilda stödet i den utsträckning de behöver detta. Åtgärdsprogrammets kvalitet behöver förbättras. Inför det fortsatta arbetet med att vidareutveckla åtgärdsprogrammen är det viktigt att rektorn tar ansvar för att en utredning alltid ligger till grund för upprättandet av åtgärdsprogram. Även en utredning av lärmiljön bör finnas med.

De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav, vilket bidrar till att skolans mål och krav inte klargörs tillräckligt tydligt för elever och vårdnadshavare. Detta påverkar också elevernas möjlighet till inflytande och ansvars-

tagande över sitt eget lärande. Skolan behöver därför utveckla arbetet med att ge eleverna möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Örsundsbroskolans arbete med uppföljning, utvärdering och analys av resultat behöver förbättras för att ligga till grund för skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Örsundsbroskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Skolans lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag).
- De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges (5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolan klargör inte mål och krav för eleverna (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Eleverna ges inte tillräckligt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag och 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag, 5 kap grundskoleförordningen).
- Rektorn fatta inte beslut enligt bestämmelserna avseende placering av elev i särskild undervisningsgrupp och anpassad undervisning (5 kap. 5,10 §§ grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Rektor och Enköpings kommun har ansvar för att Örsundsbroskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Enköpings kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Enköpings kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Åsa Rehnberg.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Tommy Bucht

Undervisningsråd

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Örsundsbroskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Enköpings kommun under våren år 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Örsundsbroskolan den 9-10 februari 2011. Ansvariga för tillsynen har undervisningsråden Tommy Bucht och Stig Westlund varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Örsundsbroskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Örsundsbroskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Örsundsbroskolan.

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	41
Grundskoleklass	422

Källa: Skolans egna uppgifter februari 2011.

Örsundsbroskolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1-9. Skolan leds av en rektor. Till sitt stöd har rektor två biträdande rektorer, en för de förskolor som tillhör området och en för skolan. Skolans personal är organiserad i sex arbetslag med varsin samordnare. Förskoleklass och årskurs 1-5 består av två arbetslag, årskurserna 6-9 består av fyra arbetslag. Undervisningen bedrivs i åldershomogena grupper. Skolan har ett elevhälsoteam bestående av rektor, kurator, psykolog, skolsjuksköterska, studie- och yrkesvägledare samt två specialpedagoger. Den ena med ansvar för förskoleklass och årskurs 1-5 och den andra med ansvar för årskurserna 6-9.

På skolan finns också en särskild undervisningsgrupp för de yngre eleverna.

Örsundsbroskolan ingår i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan, vilket även kommunens övriga skolor gör.

Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen redovisas i det övergripande kommunbeslutet.

Tillsynsprotokoll för Örsundsbroskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde:

Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde:

Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

På Örsundsbroskolan var andelen elever i årskurs 9 som nådde målen i alla ämnen år 2010 87 procent vilket är ett bättre resultat än riksgenomsnittet. Andelen elever som var behöriga till nationellt program på gymnasieskolan var cirka 96 procent. Det genomsnittliga meritvärdet år 2010 var 232 poäng jämfört med motsvarande resultat för riket som samma år var 208,8 poäng. Pojkarnas resultat var 204, 1 poäng att jämföra med flickornas resultat på 263,1 poäng. Statistiken för år 2010 visar att det finns betygsskillnader mellan olika ämnen. Som exempel kan nämnas att i ämnena bild, moderna språk och svenska har inga pojkar uppnått betyget Mycket väl godkänd (MVG).

Resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 9 visar att 100 procent av eleverna når målen i engelska, 85 procent i matematik och 96 procent i svenska.

Gällande de nationella ämnesproven för årskurs 3 visar skolans statistik, då de enskilda delproven räknas samman, att endast 56 procent av eleverna når målen i matematik och i svenska visar resultatet att 60 procent av eleverna når målen.

I de nationella ämnesproven för årskurs 5 år 2010 kan skolan uppvisa en måluppfyllelse på 85 procent i ämnet engelska, 70 procent i matematik och 83 procent i svenska.

Örsundsbroskolan har inga övergripande sammanställningar av elevernas resultat i alla ämnen i årskurs 3 och 5 i förhållande till nationella mål.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolans lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver

Författningsstöd:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

Tillsynen visar att det finns lärare som saknar utbildning för de ämnen de undervisar i, exempelvis i ämnet trä- och metallslöjd.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elevernas individuella utvecklingsplaner är idag inte utformade på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen. I några av de planer som Skolinspektionen tagit del av används till exempel formuleringar som "vi stöttar på lektioner", "får nerbantat materiel i engelska SO, NO", "prata engelska på lektionerna", "arbeta för VG genom att träna på provet", "tänk på att komma i tid till lektioner", "glöm inte läxorna". Några av planerna saknar skriftliga omdömen i alla ämnen som eleverna får undervisning i.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Tillsynen visar att skolans resultat i begränsad omfattning systematiskt följs upp, utvärderas, dokumenteras och kommuniceras. Detta leder till att resultaten inte alltid är kända på skolan och på ett tydligt sätt utgör ett underlag för utveckling av verksamheten. Som exempel kan nämnas den betydande skillnaden mellan pojkar och flickors meritvärdespoäng.

Skolan har ingen övergripande sammanställning och utvärdering av resultat i alla ämnen i förhållande till de nationella målen för årskurserna 3 och 5. Därmed saknar rektorn viktiga underlag för att kunna följa upp och analysera om skolans verksamhet är utformad på ett sätt som ger eleverna möjlighet att nå de nationella målen för utbildningen

I sitt kvalitetsarbete behöver skolan systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också att behov av förbättringsinsatser tydliggörs.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödin-satser som ges

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Genom intervjuer med rektorn, lärarpersonal och skolans elevhälsoteam kan Skolinspektionen konstatera att skolan saknar rutiner för att följa upp och analysera hur det särskilda stödet utformas och fungerar. Skolan behöver ta reda på om rätt stöd ges samt se till att stöd ges i en omfattning som motsvarar elevens faktiska behov. Insatserna följs i viss mån upp på individnivå men en skolövergripande utvärdering och analys saknas. Det är angeläget att rektorn säkerställer att de stödinsatser som görs också leder till avsedda resultat.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan klargör inte mål och krav för eleverna

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

I samtal med de yngre eleverna på skolan framkommer att de får information om vilka mål de ska uppnå i de olika ämnena men att de inte alltid riktigt förstår vad dessa innebär. Lärarna säger att de kanske inte är tillräckligt tydliga med att presentera målen för de allra yngsta eleverna utan mer berättar för dem vad de ska göra. De äldre eleverna på skolan beskriver att de är väldigt olika mellan lärare, ämne och vilken enhet man arbetar i hur kunskapsmålen presenteras. Eleverna säger att vissa lärare är mycket bra på att presentera målen och att man som elev vet precis vad man ska kunna medan andra lärare sällan presenterar målen för eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Eleverna ges inte tillräckligt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Tillsynen visar att eleverna på Örsundsbroskolan i varierande grad ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Intervjuade elever uppger att de tillsammans med en del lärare kan påverka arbetssätt och arbetsformer. Detta gäller i högre grad för de yngre eleverna än för de äldre men förekommer också i årskurs 7-9. I vissa ämnen, berättar eleverna, planerar lärarna det mesta av undervisningen själva och eleverna får sällan ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering. Intervjuad personal bekräftar att eleverna till viss del kan påverka arbetssätt och redovisningsformer samt ibland innehållet i större arbetsområden. Både lärare och elever uppger dock att elevinflytandet vid skolan behöver förbättras.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav

Författningsstöd

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, vilken även fungerar som plan mot kränkande behandling. Det framgår inte tydligt om åtgärderna är grundade på en aktuell kartläggning och sedan kopplade till de åtgärder som skolan ska arbeta med under det innevarande året. Planen är också relativt okänd bland eleverna på skolan. De äldre eleverna vet att planen finns på skolans hemsida men inte vad den innehåller.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. Elevens behov framgår inte alltid tydligt. Åtgärder som skolan föreslår är sällan tillräckligt konkreta och syftet med åtgärden är inte heller alltid relaterade till läroplanen och kursplanerna. Det framgår inte alltid vilka åtgärder skolan och läraren ska genomföra för att eleven ska få det särskilda stöd den har rätt till. Slutligen framgår det sällan hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Alla elever på Örsundsbro skolan som är i behov av särskilt stöd får inte detta uppger skolan elevhälsoteam. Stödbehovet kan gälla elevers språkutveckling likväl som i enskilda ämnen. Skolan har rutiner kring att identifiera elever med behov av särskilt stöd och vet vilka elever på skolan som är i behov av särskilt stöd. Eleverna ges särskilt stöd i första hand i ämnena svenska, engelska och matematik.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande

Bedömning

Rektorn fatta inte beslut enligt bestämmelserna avseende placering av elev i särskild undervisningsgrupp och anpassad undervisning

Författningsstöd

5 kap. 5, 10 § §, 8 kap. 1 § grundskoleförordningen

JO:s beslut den 2 oktober 1997, dnr 3053-1996

Motivering

Skolan har en särskild undervisningsgrupp som kallas "lilla gruppen". Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp fattas av rektorn dock saknar dessa en överklagandehänvisning.

Elever på skolan har anpassad studiegång. Dessa beslut behöver utvecklas så att det av besluten framgår på vilket sätt undervisningen har anpassats. Bland annat måste det framgå vilka ämnen som påverkas, i vilken utsträckning och för hur lång tid.